

цьому важливо через вступне слово, в якому відображується загальна ідея передачі підготувати учнів до сприймання екранної інформації. Перед учнями бажано поставити питання, за якими буде здійснення обговорення того, що вони побачать. Це значно підвищує інтерес до перегляду телепередачі і засвоєнню інформації.

Впроваджуючи аудіовізуальні засоби в економічне навчання, слід пам'ятати про значення розвитку уваги та спостережливості учнів. Бажано під час прослуховування та перегляду школярами аудіовідеоматеріалів визначити об'єкт, на якому слід зосередити увагу для з'ясування окремих якостей того чи іншого економічного процесу. Важливо спрямовувати учнів на аналіз сутності економічних понять та категорій, встановлення зв'язку між ними.

Підводячи підсумок вище зазначеному, слід наголосити на необхідності в психолого-педагогічній та методичній підготовці викладача економіки, щодо використання аудіовізуальних засобів навчання на уроках, ще під час навчання у ВНЗ.

А. Т. Соколовський, доцент
кафедри менеджменту

ГРАФІКА В НАВЧАЛЬНИХ КУРСАХ. КРАЩЕ ОДИН РАЗ ПОБАЧИТИ НІЖ СТО РАЗІВ ПОЧУТИ

У наш час потрібні спеціалісти, глибоко і всебічно освічені, спроможні оперативно адаптуватися в нових умовах, творчо аналізувати та брати участь в соціально-економічних перетвореннях суспільства. Складнішими стають навчальні програми, виникає протиріччя між збільшуваним обсягом інформації і фіксованим обсягом навчального часу для її засвоєння, підвищується значення творчих знань, зростає абстрактність понять, що вивчаються, — все це приводить до того, що засвоювати матеріал, поданий лише словесним поясненням є для слухачів все важче.

Отже необхідна наочна інтерпретація понять, процесів, законів, теорій, об'єктів з допомогою їх знакових моделей, представлених у вигляді схем, діаграм, рисунків, таблиць тощо.

Необхідність внутріпідметного структурування як одна з умов виконання принципу систематичності і послідовності в навчанні, відповідно з яким кожний елемент навчального матеріалу

повинен логічно пов'язуватись з іншими, а наступний матеріал повинен базуватись на попередньому.

Треба навчити студентів структурно-графічним аналізом, що допомагає розвивати пізнавальні інтереси, творче мислення, а також формує науковий світогляд.

Істотною властивістю графічного зображення є їх синоптичність (від грец. *synoptikos* — оглядати все разом). Це означає, що графічні зображення дають змогу одним поглядом досягнути всю сукупність виробничих, економічних, статистичних або інших показників, бачити в них спільне або протилежне, що важливо при економічному аналізі.

Графічні зображення мають пізнавальну і аналітичну властивість. Грунтовне дослідження соціально-економічних показників надзвичайно полегшується діаграмами.

Викладачам кафедр корисно вдатися до наочної інтерпретації лекційного матеріалу курсів та практично-семінарських занять.

Н. О. Тимочко, канд. екон. наук, доцент

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Зміни у навчальному процесі в бік різкого скорочення аудиторних годин (як лекційних, так і семінарських) ставить перед викладачами надзвичайно важливе завдання: побудувати навчальний план таким чином, щоб об'ємний матеріал курсів (як історія господарства, так і історія економічних учень) був донесений до студента повністю. При цьому слід врахувати, що курси наші викладаються у 1—4 семестрах, тобто студенти, особливо першокурсники, ще багато в чому залишаються учнями школи, які звикли до зовсім іншого підходу у викладі матеріалу, «розжовування» його, численних повторів тощо.

Таким чином, питання організації самостійної роботи, зокрема індивідуальної під контролем викладача, є надзвичайно актуальним і вимагає пошуку та застосування різних її форм. У курсі «Економічна історія» нами була розроблена та застосовується на практиці відповідна методика, яка дозволяє, на наш погляд, певною мірою забезпечити зазначену мету. Теми, які винесені на повністю самостійне вивчення (а таких тем у робочій програмі курсу є дві) передбачають заходи, спрямовані на певну допомогу з боку викладача у засвоєнні їх, а також на організацію роботи з їх вивчення. Розроблений і доведений до студентів графік до кож-